

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.411.006.03.2017

R/17/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin

T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66

lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	R/17/005 – Wykorzystywanie naturalnych surowców leczniczych w lecznictwie uzdrowiskowym w wybranych zakładach lecznictwa uzdrowiskowego w Uzdrawisku Ciechocinek.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie ¹ .
<i>Kontrolerzy</i>	Sylwia Krawczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/192/2017 z 15.12.2017 r. Bogumiła Mędrzak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/193/2017 z 15.12.2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Kujawsko – Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy ² , ul. Jagiellońska 3, 85-950 Bydgoszcz.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Mikołaj Bogdanowicz, Wojewoda Kujawsko – Pomorski ³ , od 9 grudnia 2015 r. (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności⁴

Ocena ogólna

Wojewoda przy pomocy naczelnego lekarza uzdrawiska sprawował nadzór nad lecznictwem uzdrowiskowym prowadzonym w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego trzech uzdrawisk położonych w województwie kujawsko – pomorskim.

Powołany przez Wojewodę naczelnym lekarzem uzdrawiska miał odpowiednie kwalifikacje i staż pracy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego. Wojewoda przekazał Ministrowi Zdrowia informację o jego powołaniu zgodnie z wymogiem art. 24 ust. 1a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych⁵.

Zakres zadań naczelnego lekarza uzdrawiska określono w zawartej z nim umowie zlecenia. Zadania te mieściły się w katalogu zadań określonych w art. 26 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym oraz w § 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie

¹ Dalej: NIK.

² Dalej: Urząd.

³ Dalej: Wojewoda.

⁴ NIK stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę opisową.

Okres objęty kontrolą: lata 2016-2018 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych). W uzasadnionych przypadkach, mających znaczenie dla kontrolowanej działalności, badane były również sprawy z lat wcześniejszych.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1056 ze zm. – dalej: ustawa o lecznictwie uzdrowiskowym.

naczelnego lekarza uzdrowiska⁶. Nadzór nad realizacją ww. umowy sprawował Wydział Zdrowia – Kujawsko – Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego Urzędu.

Naczelnny lekarz uzdrowiska realizował obowiązki wynikające z umowy, w tym: przeprowadzał kontrole planowe i doraźne w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego, wydawał zalecenia pokontrolne mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, prowadził ewidencję zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego znajdujących się na obszarze uzdrowisk.

Naczelnny lekarz uzdrowiska, realizując wymóg określony w § 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie naczelnego lekarza uzdrowiska, monitorował wykorzystywanie naturalnych surowców leczniczych⁷ przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego. Nie stwierdził nieprawidłowości w tym zakresie.

Ponadto naczelnny lekarz uzdrowiska, za pośrednictwem Wojewody, co 12 miesięcy składał informację o swojej działalności Ministrowi Zdrowia, zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Nadzór Wojewody Kujawsko – Pomorskiego nad wykorzystywaniem naturalnych surowców leczniczych w lecznictwie uzdrowiskowym

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą w województwie kujawsko – pomorskim funkcjonowały trzy uzdrowiska⁸, a w nich 33 zakłady lecznictwa uzdrowiskowego⁹.

Wojewoda sprawował nadzór nad lecznictwem uzdrowiskowym prowadzonym w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego przy pomocy naczelnego lekarza uzdrowiska, na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym.

Naczelnny lekarz uzdrowiska został powołany przez Wojewodę 21 września 2012 r. Informację o jego powołaniu, zgodnie z art. 24 ust. 1a ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, Wojewoda przekazał Ministrowi Zdrowia 24 września 2012 r. Naczelnny lekarz uzdrowiska spełniał wymogi określone w art. 25 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, dotyczące kwalifikacji¹⁰ oraz stażu pracy w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego.

(dowód: akta kontroli str. 6-14, 43, 94)

Do zadań naczelnego lekarza uzdrowiska określonych w § 1 umowy zlecenia z 21 września 2012 r.¹¹ należało m.in.:

- sprawowanie nadzoru nad jakością świadczeń opieki zdrowotnej udzielanej przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego,
- współdziałanie z osobami sprawującymi nadzór specjalistyczny na obszarze województwa kujawsko – pomorskiego,
- współdziałanie z organami samorządu terytorialnego i podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, ze szczególnym uwzględnieniem praw pacjentów,
- przeprowadzanie planowych i doraźnych kontroli stanu i funkcjonowania urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego, ze szczególnym uwzględnieniem wymagań sanitarnych;
- zgłaszanie wniosków w sprawie stanu i funkcjonowania urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego.

Naczelnny lekarz uzdrowiska zobowiązany był również do prowadzenia dokumentacji związanej z nadzorem nad lecznictwem uzdrowiskowym oraz ewidencji zakładów i urzędzeń lecznictwa uzdrowiskowego znajdujących się na obszarze uzdrowisk (§ 3 umowy).

⁶ Dz. U. Nr 161, poz. 976. – dalej: rozporządzenie w sprawie naczelnego lekarza uzdrowiska.

⁷ Takich jak woda lecznicza (solanka) i borowina.

⁸ Ciechocinek, Inowrocław, Wieniec Zdrój (gmina Brześć Kujawski).

⁹ Prowadzone przez 29 podmiotów leczniczych (w tym przedsiębiorców) udzielających świadczeń w rodzaju lecznictwo uzdrowiskowe i rehabilitacja uzdrowiskowa.

¹⁰ Tj. posiadał specjalizację w zakresie balneologii i medycyny fizykalnej.

¹¹ Nr 93/2012, zmienionej aneksem nr 1 z 3 grudnia 2012 r. oraz aneksem nr 2 z 28 grudnia 2016 r.

Zadania te mieściły się w katalogu zadań określonych w art. 26 i 27 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym oraz w § 2 rozporządzenia w sprawie naczelnego lekarza uzdrowiska.

Nadzór nad realizacją zadań określonych w umowie z naczelnym lekarzem uzdrowiska sprawował Wydział Zdrowia – Kujawsko – Pomorskie Centrum Zdrowia Publicznego Urzędu¹² (§ 8 umowy). Naczelny lekarz uzdrowiska przedkładał dyrektorowi Wydziału Zdrowia sprawozdania z wykonanych w danym miesiącu zadań.

(dowód: akta kontroli str. 44-75)

W okresie objętym kontrolą naczelny lekarz uzdrowiska przeprowadził łącznie 18 kontroli, w tym w 2016 r. – 10 (z tego 9 w Ciechocinku), w 2017 r. – 7 (4 w Ciechocinku), w 2018 r. – 1¹³. Były to kontrole planowe (8) oraz doraźne (10). Przedmiotem kontroli planowych było m.in. wykorzystywanie naturalnych surowców leczniczych w lecznictwie uzdrowiskowym oraz stan i funkcjonowanie urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego. Kontrole doraźne zostały podjęte w związku ze skargami kuracjuszy oraz zgłaszaniem przez podmioty lecznicze nowych zakładów, oddziałów, urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego lub miejsca udzielania świadczeń leczniczych.

Kontrolami (planowymi i doraźnymi) zrealizowanymi w latach 2016 – 2018 objęto 13 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego z uzdrowiska Ciechocinek¹⁴, 4 zakłady z Inowrocławia oraz 1 z Wieńca Zdroju. Ogółem spośród 33 zakładów lecznictwa uzdrowiskowego skontrolowano 18, tj. 54,5%.

(dowód: akta kontroli str. 15-21, 36, 41, 78-85)

Magdalena Daszkiewicz dyrektor Wydziału Zdrowia wyjaśniła m.in.: (...) *Naczelny lekarz uzdrowiska wykonuje kontrole planowe na podstawie ustalonego rocznego planu kontroli oraz kontrole doraźne wynikające z zaistniałej potrzeby. W związku z innymi zadaniami naczelnego lekarza uzdrowiska i trudną do przewidzenia ilością kontroli doraźnych w danym roku, liczba kontroli planowych zawarta w planie kontroli jest, w mojej ocenie, optymalna, mając szczególnie na uwadze, że naczelny lekarz uzdrowiska sprawuje nadzór nad jakością świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego zarówno poprzez przeprowadzanie kontroli, jak również w wyniku prowadzonego bieżącego nadzoru i monitoringu.*

(dowód: akta kontroli str. 86-89)

Naczelny lekarz uzdrowiska sporządził protokoły kontroli ze wszystkich kontroli, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości – wystąpienia pokontrolne wraz z zaleceniami pokontrolnymi, zgodnie z wymogami określonymi w § 15 ust. 1 oraz § 20 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego¹⁵.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły 12 podmiotów i polegały m.in. na:

- niedostosowaniu zakładu do wymogów określonych przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinny odpowiadać zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego¹⁶,
- nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji medycznej¹⁷,
- niespójności danych w rejestrze Wojewody i ewidencji naczelnego lekarza uzdrowiska,
- niewykonaniu badań końcowych w ciągu 24 godzin przed wypisem pacjenta.

(dowód: akta kontroli str. 78-83)

Na podstawie § 3 pkt 2 rozporządzenia w sprawie naczelnego lekarza uzdrowiska szczegółowy zakres jego zadań obejmował m.in. monitorowanie wykorzystania naturalnych surowców leczniczych przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego.

¹² Dalej: Wydział Zdrowia.

¹³ Do dnia 31 stycznia.

¹⁴ W tym: dwie kontrole doraźne przeprowadzono w Przedsiębiorstwie Uzdrowiskowym Ciechocinek SA.

¹⁵ Dz.U. z 2006 r. Nr 47, poz. 346 ze zm.

¹⁶ Dz.U. z 2018 r., poz. 496 ze zm.; zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego należy dostosować do wymagań określonych w rozporządzeniu w terminie nie dłuższym niż do dnia 31 grudnia 2018 r. (§ 18 rozporządzenia).

¹⁷ Brak wpisów w dokumentacji indywidualnej i w karcie informacyjnej; brak wpisu w Raporcie Recepcji o zgłoszeniu się pacjenta w celu uzyskania pomocy doraźnej w związku z podwyższonym ciśnieniem.

Naczelnny lekarz uzdrowiska monitorował w 9 zakładach wykorzystywanie w lecznictwie uzdrowiskowym (w rodzaju lecznictwo uzdrowiskowe i rehabilitacja lecznicza) naturalnych surowców leczniczych, takich jak solanki i borowina. Kontrolował m.in. świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych wykorzystywanych w zabiegach leczniczych, faktury zakupu tych surowców, umowy zawarte przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego w sprawie dostarczania surowców, liczbę wykonanych zabiegów z użyciem naturalnych surowców leczniczych. W toku prowadzonych kontroli nie stwierdził nieprawidłowości w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 22-33, 38, 78-83)

Naczelnny lekarz uzdrowiska prowadził ewidencję zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego. Ewidencja była zgodna z wymogami określonymi w art. 27 ust. 2 pkt 1-7 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym.

(dowód: akta kontroli str. 22-33, 96-113)

Naczelnny lekarz uzdrowiska, zgodnie z art. 24 ust. 3 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, przedkładał Ministrowi Zdrowia (za pośrednictwem Wojewody) co 12 miesięcy informacje o swojej działalności. W sprawozdaniach informował, m.in. o: przeprowadzonych kontrolach zakładów lecznictwa uzdrowiskowego (planowych i doraźnych), aktualizowaniu ewidencji zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego, wydawaniu wypisów z ewidencji naczelnego lekarza uzdrowisk, prowadzeniu postępowań wyjaśniających w związku z wniesionymi skargami pacjentów lub podmiotów leczniczych, uczestniczeniu w spotkaniach związanych z lecznictwem uzdrowiskowym, udziale w konferencjach naukowych dotyczących tego lecznictwa, pełnionych dyżurach, współpracy z Krajowym Konsultantem ds. Balneologii i Medycyny Fizykalnej. Ponadto informował o podejmowanych inicjatywach takich jak: powołanie Instytutu Balneologii w Ciechocinku, wystąpienie do Ministra Zdrowia w sprawie braku w dokumencie „Narodowa Służba Zdrowia – Strategia zmian w systemie ochrony zdrowia w Polsce na lata 2016-2018” roli i miejsca szeroko rozumianego lecznictwa uzdrowiskowego, spotkania z kierownikami podmiotów leczniczych w celu opracowania propozycji zmian do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie określenia wymagań jakim powinny odpowiadać zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego. Naczelnny lekarz uzdrowiska poinformował też, że w 2016 r. monitorował zużycie solanki i borowiny przez zakłady lecznictwa uzdrowiskowego. Ponadto, zgodnie z art. 26 pkt 2 i 6 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, współpracował z innymi organami i podmiotami w obszarze lecznictwa uzdrowiskowego, tj. z Komisją Uzdrowiskową Rady Miejskiej w Ciechocinku, Krajowym Konsultantem ds. Balneologii i Medycyny Fizykalnej, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Zarządem Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji, Prezesem Izby Gospodarczej Uzdrowiska Polskie.

(dowód: akta kontroli str. 34-42)

W okresie objętym kontrolą Wojewoda nie wydawał decyzji administracyjnych, o których stanowi art. 20 ust. 3 pkt 2 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym. Nie kierował także wniosków do sądu o ukaranie kierownika zakładu lecznictwa uzdrowiskowego (nie stwierdzono naruszenia zasad określonych w art. 50 pkt 1-3 ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym).

(dowód: akta kontroli str. 89)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁸ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie

¹⁸ Dz.U. z 2017 r., poz. 524.

umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Szczecin, dnia

10 kwietnia 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontrolerzy

Dyrektor

Bogumiła Mędrzak
Główny specjalista kontroli państwowej

Sylwia Krawczyk
Główny specjalista kontroli państwowej